Lietas arhīva Nr. A42-00322-19/17
ECLI:LV:ADRJRIT:2019:0917.A420172918.12.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019.gada 17.septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Agris Dreimanis,

piedaloties pieteicējām /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ un viņu pārstāvim un pieteicējam /pers. F/,
atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāvēm /pers. G/ un /pers. H/,
atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvjiem /pers. I/ un /pers. J/,
trešās personas SIA ,,Lidl Latvija" pārstāvjiem zvērinātam advokātam Sergejam Rudānam un /pers. K/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. F/, /pers. L/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. C/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2018.gada 6.februāra lēmuma Nr.DA-18-130-ap atcelšanu, kā arī uz /pers. F/ un /pers. C/ pieteikumu par Rīgas domes 2018.gada 21.februāra lēmuma Nr.RD-18-46-ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas būvvalde (turpmāk – būvvalde) 2017.gada 22.novembrī izdeva būvatļauju Nr.BV-17-1135-abv/V (turpmāk – būvatļauja) tirdzniecības ēkas jaunbūvei, esošās ēkas demontāžai Dzelzavas ielā 75B, Rīgā (kadastra apzīmējums 0100 071 2437; turpmāk – zemesgabals). Būvatļaujas adresāte ir trešā persona SIA ,,Lidl Latvija".

[2] Vairākas personas, tostarp pieteicēji /pers. F/, /pers. L/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. C/ apstrīdēja būvatļauju. Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments (turpmāk – departaments) ar 2018.gada 6.februāra lēmumu Nr.DA-18-130-ap (turpmāk – departamenta lēmums) atstāja būvatļauju negrozītu. Departamenta lēmums pamatots ar turpmāko.

Tirdzniecības ēkas ar autostāvvietu būvniecībai atbilstoši normatīvo aktu prasībām nav jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējums. Minētais objekts neradīs būtisku ietekmi uz tuvējo iedzīvotāju sadzīves apstākļiem vai vidi, un pieteicēji nav pierādījuši būvniecības ieceres publiskās apspriešanas nepieciešamību.

Plānotās būvniecības sakarā nav konstatējami priekšnoteikumi detālplānojuma izstrādes nepieciešamībai.

Būvniecības ierosinātājam nav pienākuma būvprojekta minimālajā sastāvā ievērot visas normatīvo aktu, tostarp arī Rīgas domes 2005.gada 20.decembra saistošo noteikumu Nr.34 ,,Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – Rīgas teritorijas plānojums) prasības. Ja būvvalde konstatē, ka plānotais risinājums ir precizējams projektēšanas procesā, tā var būvatļaujā izvirzīt konkrētus projektēšanas nosacījumus. Pirms būvniecības ieceres akceptēšanas būtiskākais ir noskaidrot, vai tā ir pieļaujama.

Plānotās tirdzniecības ēkas kopējā platība atbilst normatīvajos aktos noteiktajai.

Jautājums par atkritumu tvertņu novietnes vietu un veidu risināms, izstrādājot galīgo būvprojektu.

Pat ja būvvaldes rīcība, nepieprasot trešajai personai iesniegt plānotās piesārņojošās vielas NO_2 summāro gada vidējās koncentrācijas aprēķinu kopā ar būvprojektu minimālā sastāvā, ir bijusi neatbilstoša Rīgas teritorijas plānojuma 130.2 un 140.punkta prasībām, būtiskāks pārkāpums būtu, ja šāda prasība vispār netiktu izvirzīta. Ja šo jautājumu ir lietderīgāk risināt projektēšanas stadijā, departaments nesaskata, ka tas būtu pārkāpums, kura dēļ būvatļauja būtu atceļama.

Jautājums par precīzas piebrauktuvju vietas izvietojumu var tikt risināts projektēšanas stadijā.

Atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 ,,Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – Teritorijas plānošanas noteikumi) 79.punktam, ja tiek plānoti objekti, kuru darbības dēļ var pieaugt satiksmes intensitāte un traucējumi citiem satiksmes dalībniekiem, kā arī rasties papildu noslodze un cita negatīva ietekme transporta infrastruktūrai, izstrādā transporta plūsmas shēmu, ko iekļauj lokālplānojuma, detālplānojuma vai būvprojekta sastāvā.

Pieteicēji ir iepazinušies ar būvprojektu, un līdz ar to viņiem ir zināms, ka satiksmes organizācijas projekts tiks izstrādāts kā atsevišķs būvprojekts.

Neviens normatīvais akts nenosaka maksimālo transportlīdzekļu novietņu skaitu. Trešās personas plānotais novietņu skaits ir atkarīgs no daudziem apstākļiem. Tāpat nevienu būvniecības ieceri nevar īstenot, neskarot augsnes virskārtu.

Lai arī konkrētajā gadījumā trešajai personai izsniegtā koku ciršanas atļauja un būvatļauja ir savstarpēji saistītas, tas nenozīmē, ka vienas atļaujas atcelšana automātiski rada otras atļaujas prettiesiskumu, ņemot vērā to, ka katrai no tām ir savi izdošanas priekšnoteikumi. Būvatļauja piešķir ierosinātājam tiesības īstenot būvniecības ieceri, bet koku ciršanas atļauja nocirst kokus. Ja tiek atcelta koku ciršanas atļauja, būvniecības ierosinātājs vienkārši neīsteno viņam ar būvatļauju piešķirtās tiesības, ņemot vērā to, ka bez koku nociršanas nevarēs uzsākt pat būvlaukuma sagatavošanās darbu.

[3] Vienlaikus zemesgabala īpašnieks (kopš 2017.gada 11.septembra – trešā persona SIA „Lidl Latvija"; turpmāk arī – ciršanas ierosinātāja) vērsās ar iesniegumu Rīgas pilsētas pašvaldībā ar lūgumu izskatīt jautājumu par koku ciršanu zemesgabalā saistībā ar plānotā lielveikala ar autostāvvietām izbūvi.

Par plānoto koku ciršanu rīkota publiskā apspriešana, kuras ietvaros atbilstoši būvvaldes sagatavotajam ziņojumam par publiskās apspriešanas procedūru tika saņemtas 698 aptaujas lapas un viens iesniegums ar 849 balsīm. No saņemtajiem viedokļiem 1522 ir noraidoši, 19 ir atbalstoši un 6 – daļēji atbalstoši.

Ar Rīgas domes Apstādījumu saglabāšanas komisijas (turpmāk – komisija) 2017.gada 22.decembra lēmumu (protokols Nr.52, 1.2.10.§) atļauts nekustamajā īpašumā cirst 6 kļavas Ø 44, 44, 36, 38, 28, 30 cm, 12 liepas Ø 34, 42, 46, 46, 38/43 (pāršķēlies stumbrs), 52, 45, 39, 26, 36, 40, 45 cm, 3 egles Ø 18 (celma caurmērs 27 cm), 32, 34 cm, 1 zirgkastaņu Ø 23 cm, 1 pīlādzi Ø 16 cm (celma caurmērs 21 cm), 1 vīksnu Ø 12/12 cm (celma caurmērs 26 cm), nosakot atbilstošu zaudējumu atlīdzību, kā arī atbalstīta iecere būvniecības ietvaros no jauna iestādīt 35 koku dižstādus. Koku ciršana atļauta pēc būvatļaujas saņemšanas un būvatļaujā ietverto nosacījumu izpildīšanas, un kad būvatļauja kļuvusi neapstrīdama.

Lēmumā norādīts, ka, apsverot iedzīvotāju daļas izteikto viedokļu pamatotību un atbilstību konkrētā plānojuma izstrādāšanas mērķim, komisija izteiktos noraidošos viedokļus neakceptē. Lai gan daži koki ir ainaviski un dendroloģiski vērtīgi, tie aug vietā, kur plānots izbūvēt lielveikalu ar autostāvvietām un traucē attiecīgā objekta izbūvi. Uzklausot iedzīvotāju iebildumus, ir panākts, ka būvniecības ieceres īstenošanā maksimāli tiek saglabāti esošie vērtīgie koki, paredzēts iestādīt 35 jaunus koku dižstādus, kā arī izbūvēt jaunu bērnu rotaļu laukumu, kas sākotnējā projektā nebija paredzēts.

[4] Izskatot pieteicēju /pers. F/ un /pers. C/ apstrīdēšanas iesniegumu, Rīgas dome (turpmāk – dome) ar 2018.gada 21.februāra lēmumu Nr.RD-18-46-ap (turpmāk – domes lēmums) atstāja negrozītu komisijas lēmumu par atļauju cirst kokus. Domes lēmumā norādīts, ka komisija, izvērtējot koku ciršanas ieceres pamatotību šī administratīvā procesa ietvaros, ir novērtējusi to kā sabiedrībai nozīmīgu gadījumu un lēmusi koku ciršanas iecerei rīkot publisku apspriešanu. Atbilstoši publiskajā apspriešanā iedzīvotāju izteiktajiem viedokļiem par nepieciešamību maksimāli saglabāt zaļās zonas un gar ielām apstādījumos augošos kokus, kas ir gan ekoloģiska, gan estētiska vērtība, ciršanas ierosinātāja ir koriģējusi savu būvniecības ieceri, maksimāli samazinot cērtamo koku skaitu (sākotnēji paredzēta 43 koku nociršana, ar apstrīdēto lēmumu atļauta 24 koku nociršana) un savā projektā paredzējusi 35 jaunu koku stādījumus. Tāpat ciršanas ierosinātāja, ievērojot iedzīvotāju norādīto par nekustamā īpašuma robežošanos ar bērnudārzu, ir norādījusi, ka plāno gar robežu izveidot dzīvžogu, kas var aizturēt putekļus efektīvāk, nekā atsevišķi stāvoši koki, kā arī aizsegs skatu uz veikalu. Tādējādi ciršanas ierosinātāja ir izrādījusi gatavību pielikt saprātīgas pūles, lai plānotā veikala teritorija būtu maksimāli draudzīga iedzīvotājiem.

[5] Pieteicēji /pers. F/, /pers. L/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. C/ iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par departamenta lēmuma atcelšanu un pieteicēji /pers. F/ un /pers. C/ – par domes lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā, ar kuru pārsūdzēts departamenta lēmums, norādīts turpmākais.

Ir pārkāptas sabiedrības tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanā, jo pirms būvatļaujas izdošanas nav notikusi detālplānojuma izstrāde zemesgabalam un būvniecības ieceres publiskā apspriešana. Būvniecības ieceres publiskā apspriešana bija jārīko, jo iecerētā būvniecība radīs būtisku ietekmi uz apkārtējo dzīvojamo apbūvi. Savukārt detālplānojums bija jāizstrādā, jo paredzēta kompleksa apbūve un jaunās apbūves dēļ būs nepieciešams pārkārtot satiksmes infrastruktūru. Būvatļauja neatbilst arī citām normatīvajos aktos noteiktajām prasībām:

- ne būvatļauja, ne būvprojekts minimālajā sastāvā neparedz velonovietnes, kas ir pretrunā Rīgas teritorijas plānojuma 138.punkta prasībām;
- apstāklis, ka būvvalde trešajai personai nav pieprasījusi plānotās piesārņojošās vielas NO_2 gada vidējās koncentrācijas aprēķinu, ir pamats būvatļaujas atcelšanai;
- objektā paredzētā izbrauktuve no autostāvvietas ir tuvāk Dzelzavas ielas krustojumam ar Ilūkstes ielu un sabiedriskā transporta pieturai, nekā to pieļauj Rīgas teritorijas plānojuma 177.punkts;
- paredzētais stāvvietu skaits objektā ievērojami pārsniedz Rīgas teritorijas plānojuma 177.punktā noteikto minimāli nepieciešamo stāvvietu skaitu, tādējādi iznīcinot tur šobrīd esošo zaļo zonu;
- būvniecības iecere neparedz atkritumu konteineru novietni;
- objekta kopējā platība ir 2240,3 m^2, kas pārsniedz Rīgas teritorijas plānojuma 443.10.1.apakšpunkta prasības (atļauti 2000 m^2);
- būvatļauja neietver prasību izstrādāt transporta plūsmas shēmu.

Pieteikumā, ar kuru pārsūdzēts domes lēmums, norādīts turpmākais.

Purvciemā ir liels iedzīvotāju skaits un blīvums, intensīva daudzstāvu dzīvojamo māju apbūve ar mazu apstādījumu teritoriju. Apstādījumi ir būtiski pilsētvides un ekoloģiskās kvalitātes nodrošināšanai. Līdz ar to nav pieļaujama 30 koku izciršana.

Blakus zemesgabalam atrodas pirmskolas izglītības iestāde. Tās spēļu laukums atrodas ar skatu uz zemesgabalu, līdz ar to būvniecības ieceres realizācijas rezultātā bērniem būs jāskatās uz asfaltētu laukumu un jāelpo piesārņotāks gaiss.

Daudzi blakus daudzdzīvokļu dzīvojamo māju īpašnieki savus dzīvokļus ir iegādājušies zaļās zonas dēļ. Likvidējot zaļot zonu, tiks ievērojami samazināta apkārtnē esošo iedzīvotāju dzīves kvalitāte.

Zemesgabala apkārtnē jau ir ļoti daudz pārtikas mazumtirdzniecības veikalu, kuri spēj apkalpot apkārtnes iedzīvotājus. Līdz ar to nav pieļaujama koku izciršana un zaļās zonas iznīcināšana, lai būvētu kārtējo pārtikas mazumtirdzniecības veikalu.

Domes lēmumā nav vērtēti sabiedrības iebildumi par koku ciršanu nekustamajā īpašumā. Komisija ir aprobežojusies ar formālu norādi, ka tā iedzīvotāju noraidošos viedokļus neakceptē. Šāda norāde nav pietiekama, lai uzskatītu, ka komisija ir izpildījusi tai normatīvajos aktos uzlikto pienākumu izvērtēt iedzīvotāju viedokli un izdarījusi lietderības apsvērumus.

Lēmuma atļaut cirst kokus pamatā var būt tikai izvērsts pamatojums, no kura ikviens sabiedrības loceklis var gūt pārliecību, ka sabiedrībai nodarītais kaitējums būs mazāks nekā indivīda, kura interesēs koki tiks cirsti, ieguvums. No domes lēmuma šāda pārliecība nav gūstama. Par pamatu cirst kokus nekādā gadījumā nevar būt arguments, ka tie traucē realizēt būvniecības ieceri.

Kā viens no argumentiem koku ciršanas atļaujai ir apstāklis, ka projektā paredzēts iestādīt 35 dižstādus. Būvniecības ieceres realizācijai ir izdota būvatļauja, taču tajā nav paredzēta 35 jaunu dižstādu iestādīšana. Tādējādi domes lēmumā ietvertais arguments neatbilst faktiskajai situācijai.

[6] Rakstveida paskaidrojumos departaments un dome pieteikumus neatzīst un lūdz tos noraidīt, pamatojoties uz departamenta un domes lēmumā pausto argumentāciju.

[7] Trešā persona rakstveida paskaidrojumos (kopsakarā ar vēlāk iesniegtajā lūgumā par būvatļaujas darbības un koku ciršanas atļaujas darbības apturēšanu ietvertajiem argumentiem) pieteikumus neatzīst un lūdz noraidīt, pamatojoties uz turpmākajiem argumentiem.

Būvniecības ieceres publiskā apspriešana nebija jārīko, jo objekts neradīs būtisku ietekmi.

Detālplānojuma izstrāde zemesgabalam nav nepieciešama, jo apbūves nosacījumus skaidri noteic Rīgas teritorijas plānojums un Rīgas domes 2014.gada 4.novembra saistošie noteikumi Nr.124 „Saistošie noteikumi par sarkano līniju detalizēšanu Rīgas pilsētas teritorijā" (turpmāk – Sarkano līniju lokālplānojums).

Plānotie satiksmes organizācijas risinājumi nav pretrunā normatīvo aktu prasībām un neietekmē piekļuvi pieguļošajām teritorijām.

Pie tirdzniecības ēkas paredzēts izvietot velonovietnes.

Konsultācijas ar speciālistiem par plānoto piesārņojošās vielas NO_2 summāro gada vidējo koncentrāciju tika veiktas arī būvprojekta minimālā sastāvā izstrādes procesā. Turklāt jau šobrīd ir paredzēti pasākumi iespējamās koncentrācijas samazināšanai, piemēram, jaunu koku stādīšana, zaļās zonās izveidošana u.c. Tomēr pilnībā sagatavots aprēķins tiks iesniegts būvvaldē projektēšanas stadijā, kuras ietvaros, vadoties pēc nepieciešamības, būs iespējams veikt arī papildu pasākumus koncentrācijas samazināšanai.

Nav pamatotas pieteicēju bažas par to, ka veikala darbības rezultātā radušies atkritumi pasliktinās viņu sadzīves apstākļus. Atkritumu konteineri atradīsies pagalmā ēkas ziemeļu pusē speciāli šim mērķim izveidotā paplašinājumā, kas norobežots ar sienu. Atkritumu konteineros nav paredzēts izmest bioloģiskos un pārtikas atkritumus, kuri rodas veikala darbības rezultātā. Proti, jebkādi pārtikas un tamlīdzīgi atkritumi tiks sasaldēti, ievietoti speciālos noslēgtos konteineros un pēc tam nogādāti uz speciālām atkritumu savākšanās vietām.

Atkritumu konteineru novietošana stāvlaukumā ir loģiska prasība un tiks risināta būvprojekta ietvaros, paredzot vismaz trīs atkritumu urnas.

Nav pamatoti pieteicēju apsvērumi par visu stāvu platību summēšanu, lai noskaidrotu objekta kopējo platību. Projektējamā objekta kopējā platība nepārsniegs 2000 m^2.

Kompetentu iestāžu sniegtie atzinumi un veiktie aprēķini pierāda, ka:

- autostāvvietu radītās NO_2 emisijas nepārsniegs gada vidējo piesārņojuma līmeni attiecīgajā zonā;

- objekta autostāvvietu piebraucamo ceļu risinājums atbilst Rīgas teritorijas plānojuma 177.1.apakšpunktam un 177.2.apakšpunkta mērķim – neapdraud ceļu satiksmes drošību;

- tirdzniecības ēkas un autostāvvietas radītais troksnis nepārsniegs trokšņu līmeņa vērtības, kas noteiktas trokšņu novērtēšanas un pārvaldības normatīvajos aktos, kā arī radītais troksnis būs ievērojami zemāks, nekā apkārtnē esošais fona troksnis.

Autostāvvietas vietu skaits ir atkarīgs no paredzamo tirdzniecības centra apmeklētāju skaita, kas pamatā ir balstīts uz trešās personas līdzšinējo pieredzi citās valstīs. To modelē, balstoties uz iekšējās statistikas datiem citās Eiropas valstīs, galvenokārt Lietuvā, kurā ir līdzīga tirgus situācija kā Latvijā.

Bez koku ciršanas nav iespējams izbūvēt paredzēto objektu. Zemesgabala īpašniekam ir prerogatīva izvēlēties būvējamo objektu, līdz ar to arguments par veikalu pietiekamību nav ņemams vērā un ir vērtējams kā subjektīva vēlme nepieļaut plānotā objekta būvniecību. Plānotā objekta izbūves rezultātā tiks radītas jaunas darbavietas un tiks veicināta konkurence pārtikas mazumtirdzniecības jomā, tādēļ objekta izbūve būtu vērtējama arī kā svarīga sabiedrības sociālajām un ekonomiskajām interesēm.

Komisijai ir pienākums izvērtēt pieteicēju iebildumus, taču tas nav saprotams tādā veida, ka komisijai ir pienākums katru no tiem administratīvajā aktā atspēkot.

Komisijai, vērtējot izteiktos iebildumus, ir jāievēro samērīgums starp sabiedrības tiesībām uz labvēlīgu vidi un privātpersonas tiesībām uz īpašumu un ekonomiskajām interesēm. Atļaujas izsniegšanas process liecina par to, ka komisija ir ņēmusi vērā un izvērtējusi pieteicēju iebildumus, kā arī ir atrasts samērīgākais risinājums, par ko liecina vairāki fakti: sākotnēji paredzēto 43 koku ciršanas vietā ir atļauta tikai 24 koku ciršana; no jauna tiks iestādīti 35 koki, kas nozīmē, ka zaļā zona nevis tiks iznīcināta, bet gan atjaunota; tiks ierīkots bērnu rotaļu laukums, samazinot autostāvvietu skaitu; tiks izveidots dzīvžogs gar robežu ar bērnudārzu, tādējādi norobežojot veikala teritoriju no bērnudārza. Par saprātīgu un samērīgu risinājumu nevar uzskatīt pilnīgu koku ciršanas aizliegumu.

[8] Tiesas sēdē pieteicējs un pieteicēju /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ pārstāvis /pers. F/ uzturēja pieteikumus uz tajos esošo argumentu pamata. Papildus norādīja turpmāko.

Pieteicēji nav pret visu koku ciršanu zemesgabalā, bet gan pret nevajadzīgi apjomīgu koku izciršanu. Tāpat pieteicēji nav pret lielveikala būvniecību zemesgabalā. Pieteicēji iebilst pret prettiesisku lielveikala būvniecību, pret pieteicēju dzīves kvalitātes līmeņa pasliktināšanos, pret satiksmes drošības pasliktināšanu un pret būvniecību bez pieteicēju viedokļa uzklausīšanas. Iestādes nav ņēmušas vērā to, ka arī Rīgas teritorijas plānojums paredz gadījumus, kad pirms būvatļaujas izdošanas rīkojama publiskā apspriešana. Būvprojektā minimālā sastāvā bija precīzi jānorāda piebraucamā ceļa atrašanās vieta, kas konkrētajā gadījumā arī ir izdarīts, bet tā ir prettiesiska. Ja tiesa atzīs, ka būvatļauja ir tiesiska, jo piebrauktuvei būvprojektā minimālā sastāvā nebija jābūt norādītai precīzi un tādēļ tās novietojuma tiesiskumu nevērtēs, tad pieteicējiem vēlāk nebūs pamata apstrīdēt atzīmi par projektēšanas nosacījumu izpildi, jo pilnajā būvprojektā iebrauktuve būs novietota tieši kā būvprojektā minimālā sastāvā. Atkāpes no Rīgas teritorijas plānojuma 177.punktā noteiktā nav pieļaujamas.

Pieteicēja /pers. C/ norādīja uz to, ka ļoti tuvu plānotajam lielveikalam atrodas bērnudārzs, tādēļ jāpievērš īpaši liela uzmanība bērnu un vides drošībai ap to.

Departamenta pārstāvji pieteikumu par departamenta lēmuma atcelšanu neatzina uz departamenta lēmumā pausto argumentu pamata. Papildus norādīja turpmāko.

Šobrīd spēkā esošais teritorijas plānojums nenoteic, ka konkrētajā teritorijā tirdzniecības un pakalpojumu objektam ir nepieciešams rīkot publisko apspriešanu. Rīgas teritorijas plānojuma 608.1.apakšpunktu nevajadzētu piemērot izskatāmajā lietā. No /pers. F/ iesniegtā ceļa drošības audita atzinuma neizriet, ka satiksmes drošība tiktu būtiski ietekmēta. Ir jāizvērtē, kurā būvniecības procesa stadijā ir nepieciešams atrisināt jautājumu par pieslēgumiem – vai tas ir jāatrisina pirms būvatļaujas izdošanas vai projektēšanas stadijā.

Domes pārstāvji pieteikumu par domes lēmuma atcelšanu neatzina uz domes lēmumā pausto argumentu pamata. Uzsvēra, ka viedokļi, kuri saņemti publiskās apspriešanas laikā, tika apkopoti un izvērtēti, taču tajos nebija argumenti, kas varētu būt pamats liegt trešajai personai būvniecības ieceres realizāciju. Tāpat norādīja, ka tika ņemti vērā iedzīvotāju argumenti par to, ka tuvumā atrodas bērnudārzs un trešā persona piedāvāja dzīvžoga izveidi un 35 jaunu dižstādu iestādīšanu.

Trešās personas pārstāvji norādīja, ka pieteikumus neatzīst un uztur rakstveida paskaidrojumos pausto viedokli un argumentus. Uzsvēra, ka tika samazināts cērtamo koku un stāvvietu skaits, kā arī ierosināts iestādīt 35 jaunus dižstādus, dzīvžoga novietošana gar robežu ar bērnudārzu, kā arī bērnu laukuma izveide. Tāpat norādīja, ka no /pers. F/ tiesas sēdē iesniegtā ceļa drošības audita atzinuma ir secināms, ka Ceļu satiksmes drošības direkcija nav konstatējusi, ka ir pieļauti pārkāpumi vai būtiska nelabvēlīga ietekme uz satiksmes drošību, kā arī konstatējams, ka ir izvirzītas rekomendācijas.

Tiesa sēdē noskaidroja, ka ir izstrādāts būvprojekts pilnā sastāvā, būvatļaujā ir izdarītas atzīmes par projektēšanas un būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi. Tāpat tiesa noskaidroja, ka piebrauktuvju risinājums būvprojektā pilnā sastāvā atbilst tam, kādi tie bija būvprojektā minimālā sastāvā.

Motīvu daļa

I

[9] Lietā 2018.gada 15.oktobrī (gan par būvatļauju, gan par koku ciršanas atļauju (pirms lietu apvienošanas lietas par koku ciršanas atļauju Nr.A420169518)) un – blakus sūdzības kārtībā – 2018.gada 5.decembrī (lietā par būvatļauju) un 2018.gada 11.decembrī (lietā par koku ciršanas) ir taisīts tiesas lēmums pagaidu tiesas aizsardzības jautājumā. Ciktāl lietas izskatīšanas gaitā nav noskaidroti jauni apstākļi, kas varētu būt pamats pārvērtēt tiesas iepriekš izdarīto pirmšķietamo vērtējumu par departamenta un domes lēmuma tiesiskumu, šā sprieduma argumentācija kopumā ir līdzīga Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 15.oktobra lēmumu un Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 5.decembra u n 2018.gada 11.decembra lēmuma argumentācijai.

Vispirms tiesa izvērtēs /pers. F/, /pers. L/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. C/ pieteikumu par departamenta lēmuma atcelšanu (*sprieduma motīvu daļas II–IV sadaļa*) un secīgi pēc tam – /pers. F/ un /pers. C/ pieteikumu par domes lēmuma atcelšanu (*sprieduma motīvu daļas V sadaļa*).

II

[10] Pieteicēji uzskata, ka pirms būvatļaujas izdošanas bija jāizstrādā detālplānojums, jo paredzēta teritorijas kompleksa apbūve un jaunā būvniecība prasa satiksmes infrastruktūras pārkārtošanu.

[11] Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumu Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" (turpmāk – Plānošanas noteikumi) 39.punkts (*redakcijā, kas bija spēkā departamenta lēmuma pieņemšanas laikā (2018.gada 6.februārī) un tāpēc ir piemērojama lietā*) noteic, ka pilsētās un ciemos detālplānojumu izstrādā tostarp:

- teritorijai, kurā paredzēta teritorijas kompleksa apbūve – ēku, būvju, ielu vai ceļu un inženiertīklu kopums, kuru plānots īstenot noteiktā secībā vai vairākās kārtās (*39.2.apakšpunkts*);

- pirms jaunas būvniecības uzsākšanas, izņemot: ja plānotā būve atbilst esošajai dominējošajai apbūves funkcijai attiecīgajā apbūves kvartālā un nav pretrunā ar esošo būvju apbūves parametriem, kā arī nav nepieciešama satiksmes infrastruktūras pārkārtošana, kas ietekmētu piegulošās teritorijas un publisko piekļuvi tām (*39.4.1.apakšpunkts*).

Ievērojot pieteicēju argumentus, pārbaudāms, vai pastāv minētajos apakšpunktos noteiktie detālplānojuma izstrādes nosacījumi.

[12] Tiesa nesaskata, ka izpildītos Plānošanas noteikumu 39.2.apakšpunkta nosacījumi detālplānojuma izstrādei. Plānošanas noteikumu 39.2.apakšpunkts lietā piemērojamajā redakcijā paredz izstrādāt detālplānojumu kompleksai apbūvei, kuru paredzēts īstenot noteiktā secībā vai vairākās kārtās. Savukārt vērtējamā būvniecības iecere paredz viena objekta – tirdzniecības ēkas un tam nepieciešamo inženierbūvju – būvniecību vienā kārtā.

Pieteicēji ne apstrīdēšanas iesniegumos, ne pieteikumā par departamenta lēmuma atcelšanu nav norādījuši pamatojums tam, kādēļ pieteicēji uzskata, ka ieplānotā apbūve ir uzskatāma par kompleksu apbūvi. Gandrīz jebkurai ēkai ir nepieciešams nodrošināt gan piekļūšanu, gan inženiertīklus, lai būtu iespējama objekta pilnvērtīga funkcionēšana. Tomēr tas, ka papildus galvenajam objektam tiek izbūvētas arī ar šo objektu nesaraujami saistītās (pakārtotās) būves, nepadara attiecīgo būvniecības ieceri par kompleksu apbūvi Plānošanas noteikumu 39.2.apakšpunkta izpratnē. Ja piekristu pieteicēju viedoklim, tas nozīmētu, ka gandrīz jebkurai jaunai būvniecībai ir nepieciešams izstrādāt detālplānojumu, kas savukārt nav savienojams ar detālplānojuma kā teritorijas attīstības plānošanas dokumenta mērķi – detalizēt teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā noteiktās prasības (sk. *Plānošanas noteikumu 38.punktu*).

Turklāt Plānošanas noteikumu 39.2.apakšpunkta piemērojamās redakcijas kontekstā nozīme ir kompleksas apbūves paredzēšanai secīgai apbūvei vai vairākās kārtās. Piemēram, vispirms uzbūvējot daudzdzīvokļu dzīvojamo māju un teritorijā nepieciešamās inženierbūves, tostarp ieplānojot to jaudas atbilstoši kopējo objektu skaitam un tādā veidā nodrošinot iespēju pievienot nākamajās kārtās būvējamos objektus jau esošajiem inženiertīkliem. Šādā aspektā saprotams kompleksas apbūves jēdziens minētās tiesību normas izpratnē – kad pirms virknes dažādā laikā vai kārtās būvējamu objektu būvniecības ir nepieciešams iepriekš saplānot apbūvējamo teritoriju, paredzot gan galvenās būves, gan arī tām pakārtotos objektus, to savstarpējo atrašanos, nozīmi un izbūvēšanas secību. Konkrētajā lietā nav konstatējami šādi apstākļi. Piebrauktuves veidošana paredzētajam objektam, kas nav saistīta ar spēkā esošo sarkano līniju izmaiņām, nav iemesls strīdus būvniecības ieceri kvalificēt kā kompleksu apbūvi.

[13] Attiecībā uz Plānošanas noteikumu 39.4.1.apakšpunktā paredzēto detālplānojuma izstrādes gadījumu pieteicēji akcentē, ka būvniecība prasīs satiksmes organizācijas izmaiņas. Proti, Dzelzavas ielā tiks veidota apgriešanās vieta un mainīta satiksmes organizācija Dzelzavas ielas krustojumā ar Ilūkstes ielu, kā arī tiks veidotas iebrauktuves zemesgabalā.

Tiesa uz minēto argumentu norāda, ka Plānošanas noteikumu 39.4.1.apakšpunkts runā nevis par jebkādām satiksmes organizācijas izmaiņām, bet par tādu satiksmes infrastruktūras pārkārtošanu, kas ietekmē piegulošās teritorijas un publisko piekļuvi tām.

Tiesas vērtējumā, satiksmes kustības organizācijas maiņa jau esošā krustojumā un jaunas apgriešanās vietas veidošana esošās ielas sarkanajās līnijās tieši neietekmē ielai piegulošās teritorijas. Ar plānotajām satiksmes organizācijas izmaiņām arī netiek ietekmētas piekļuves iespējas citiem ielām piegulošajiem īpašumiem.

Tiesa šajā sakarā akcentu liek uz to, ka nelielās satiksmes organizācijas izmaiņas notiks Rīgas teritorijas plānojumā noteiktajās un Sarkano līniju lokālplānojumā detalizētajās ielu sarkanajās līnijās. Šo līniju robežās satiksmes infrastruktūra jau teritorijas plānošanas procesā ir ieplānota. Tādējādi tādai būvniecībai, kā konkrētajā lietā vērtējamā, kas neprasa ieplānoto ielu sarkano līniju pārkārtošanu un neietekmē iespēju piekļūt ielām piegulošajiem īpašumiem, Plānošanas noteikumu 39.4.1.apakšpunkts neprasa izstrādāt detālplānojumu.

Minētais attiecināms arī uz plānotajām iebrauktuvēm no ielas zemesgabalā. Arī iebrauktuves gadījumā, vērtējot detālplānojuma izstrādes nepieciešamību, ir pārbaudāmi tie paši kritēriji – vai tiks ietekmētas ielu sarkanās līnijas un piekļuves iespējas citiem īpašumiem. Pārbaudot lietā iesniegtos būvprojekta minimālā sastāvā materiālus (*lietas 1.sējuma 47.–79.lapa*), tiesa secina, ka iebrauktuvju veidošana zemesgabalam neprasīs Sarkano līniju lokālplānojumā noteikto ielu sarkano līniju pārskatīšanu un neietekmēs iespēju piebraukt citiem nekustamajiem īpašumiem. Tādējādi nav saskatāms pamats izstrādāt jaunu teritorijas plānošanas dokumentu, bet būvniecību var veikt jau izstrādāto teritorijas plānošanas dokumentu ietvaros.

Arī /pers. F/ iesniegtais Ceļu drošības audita atzinums (*lietas 5.sējuma 80.–96.lapa*) nepierāda Plānošanas noteikumu 39.4.1.apakšpunktā minēto ietekmi. Tajā sniegts vērtējums par citā būvprojektā plānotajiem satiksmes organizācijas risinājumiem no satiksmes drošības viedokļa. Savukārt atzinumā ietvertie secinājumi attiecībā uz konkrētajā lietā vērtējamo būvniecības ieceri, tostarp izteiktās šaubas par Rīgas domes Satiksmes departamenta tehnisko noteikumu prasību izpildi, nav vērtējami konkrētās lietas ietvaros, jo attiecas nevis uz pašas būvatļaujas, bet uz tajā izdarāmās atzīmes par projektēšanas nosacījumu izpildi tiesiskumu.

[14] Plānošanas noteikumu 39.4.1.apakšpunkts kā detālplānojuma izstrādes nepieciešamību jaunai būvniecībai izslēdzošu apstākli prasa pārbaudīt arī to, vai plānotā būve atbilst esošajai dominējošajai apbūves funkcijai attiecīgajā apbūves kvartālā un nav pretrunā ar esošo būvju apbūves parametriem.

No Rīgas teritorijas plānojuma grafiskās daļas plānotās (atļautās) izmantošanas kartes tiesa secina, ka zemesgabals atrodas plašā apbūves kvartālā (ieskauj Dzelzavas, Gunāra Astras, Lielvārdes ielas; iekļaujas Džohara Dudajeva un Andromedas gatve), kurā kā atļautā izmantošana dominē dzīvojamā apbūve (Dz), bet ir arī publiskās apbūves (P) un jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju (J) teritorijas. Zemesgabals atrodas dzīvojamās apbūves (Dz) teritorijā. Tādējādi no teritorijas plānojuma noteikumu viedokļa kvartālā ir atļauta visdažādāko funkciju objektu būvniecība.

Savukārt no publiski pieejamām kartēm tiesa konstatē, ka kvartālā visvairāk ir piecu un deviņu stāvu daudzdzīvokļu māju, taču ir arī virkne sabiedrisko un pakalpojumu objektu – tirdzniecības ēkas (jo sevišķi kvartāla daļā pie Dzelzavas un Gunāra Astras ielas krustojuma), izglītības iestādes (tostarp tieši blakus zemesgabalam). Kvartāla daļā aiz Andromedas gatves pie Gunāra Astras ielas ir arī ievērojama izmēra izklaides centrs, kā arī baznīca. Tādējādi konkrētajā apbūves kvartālā dominē daudzveidīga dzīvojamā un tai pakārtota sabiedriskā un pakalpojumu objektu apbūve, tostarp ar tirdzniecības funkciju; arī zemesgabalā jau šobrīd atrodas veikala ēka. Kvartālā kopumā dominē liela izmēra ēkas, proti, plānotais tirdzniecības centrs nebūs principiāli lielāks par kvartālā dominējošo ēku izmēru.

Līdz ar to, tiesas vērtējumā, plānotā apbūve pēc sava rakstura un parametriem iekļaujas esošajā apbūves kvartālā. Tādējādi nav no Plānošanas noteikumu 39.4.1.apakšpunkta izrietoša pamata izstrādāt detālplānojumu.

[15] Apkopojot minēto, tiesa secina, ka pirms būvatļaujas izdošanas nebija jāizstrādā detālplānojums, jo nepastāv Plānošanas noteikumu 39.punktā noteiktie gadījumi, kad tas jādara.

III

[16] Pieteicēji uzskata, ka pirms būvatļaujas izdošanas saskaņā ar Būvniecības likuma 14.panta piekto daļu bija jāveic būvniecības ieceres publiskā apspriešana, jo plānotā būvniecība būtiski ietekmēs zemesgabalam pieguļošo dzīvojamo un publisko apbūvi.

/pers. F/ tiesas sēdē papildus norādīja turpmāko. Būvniecības likums paredz tiesības pašvaldībām papildus likumā noteiktajiem gadījumiem saistošajos noteikumos paredzēt citus gadījumus, kad rīkojama būvniecības ieceres publiskā apspriešana. Rīgas teritorijas plānojuma 608.1.apakšpunktā šādi gadījumi ir noteikti un tie ir imperatīvi, bet tie nav vērtēti. Tas, ka Rīgas teritorijas plānojums noteica, ka būvniecības iecerei pirms būvatļaujas izsniegšanas ir nepieciešama publiskā apspriešana, bet tā netika veikta, ir pamats būvatļaujas atcelšanai. Arī tiesai ir pienākums minēto tiesību normu piemērot.

[17] Vispirms tiesa pārbauda, vai pastāv Būvniecības likumā tieši noteiktie gadījumi publiskās apspriešanas rīkošanai.

Būvniecības likuma 14.panta piektā daļa noteic, ka būvniecības ieceres publisku apspriešanu rīko, ja blakus dzīvojamai vai publiskai apbūvei ir ierosināta tāda objekta būvniecība, kurš var radīt būtisku ietekmi (smaku, troksni, vibrāciju vai cita veida piesārņojumu).

Plānotais objekts paredzēts blakus dzīvojamai un publiskai apbūvei. Līdz ar to pārbaudāms, vai objekts var radīt būtisku ietekmi uz šo apbūvi.

[18] Pieteicēji uzskata, ka objekts palielinās vides piesārņojumu, jo tam paredzētas 123 autostāvvietas. Pieteicēji uzsver, ka plānotais autostāvvietu skaits būtiski pārsniedz minimāli nepieciešamo skaitu – pēc pieteicēju aprēķina, 55 autostāvvietas.

Tiesa uzskata, ka atskaites punkts ietekmes būtiskuma vērtēšanai ir nevis normatīvajos aktos noteiktais minimālais kādam objektam nepieciešamais autostāvvietu skaits, bet gan tas, vai jaunais objekts būtiski palielinās pilsētvidē vispār un konkrētajā apkaimē specifiski pierasto situāciju. Arī normatīvajos aktos minimāli noteiktais autostāvvietu skaits, ja tas ir daudzkārt lielāks par parasto autotransporta koncentrāciju attiecīgajā apkaimē, var norādīt uz būtisku ietekmi. Un otrādi, arī vairākkārtīgs kādam vienam objektam minimāli nepieciešamo autostāvvietu skaita pārsniegums nav vērtējams kā būtiska ietekme uz apkārtni, ja tas principiāli nepalielina attiecīgajā teritorijā jau kopumā esošo transporta noslodzi.

Ikviena jauna apbūve ir saistīta ar antropogēnās slodzes palielināšanos. Taču būtiska ietekme tā būtu tad, ja būtu paredzama, piemēram, krasa iedzīvotāju skaita palielināšanās, kas principiāli mainītu iedzīvotāju blīvumu, radītu novērtējamas problēmas tuvējās infrastruktūras lietošanas iespējās. Tādā gadījumā sabiedriskā apspriešana varētu būt efektīvs veids labāku apbūves risinājumu meklēšanai, iedzīvotāju izvietojuma un plūsmu plānošanai, komunālo jautājumu kompleksai risināšanai (sk. *Augstākās tiesas 2011.gada 7.marta lēmuma lietā Nr.SKA-44/2011 (A42475508) 9.punktu*). Tas pats attiecas uz transporta infrastruktūru – būtiska ietekme ir tāda transporta slodzes palielināšanās, kas principiāli (krasi) izmaina transporta plūsmas apkaimē. Tāda situācija būtu, piemēram, ja līdz tam klusā savrupmāju apkaimē, kurā pārsvarā pārvietojas vietējie iedzīvotāji ar privātajām automašīnām, būvētu starppilsētu autoostu, kas radītu jaunu liela skaita autobusu plūsmu visos virzienos.

Konkrētajā situācijā tiesa nesaskata būtisku ietekmi. Zemesgabala apkaimē ir izvērsta piecu un deviņu stāvu daudzdzīvokļu ēku apbūve. Kā redzams no publiski pieejamām kartēm, šo ēku iedzīvotāju vajadzībām jau tagad pie ēkām ir autonovietnes, kurās iespējams izvietot pat vairākus desmitus automašīnu pie atsevišķām ēkām (tātad summāri arī vairāk par simts automašīnām samērā nelielā teritorijā). Tāpat konkrētajā kvartālā un tāpat apkārtējos apbūves kvartālos ir atsevišķi stāvlaukumi, kuros tāpat acīmredzami ir iespējams ievietot vairākus desmitus automašīnu, turklāt lielākajos – pat vairāk par simts automašīnām (piemēram, stāvlaukums pie Lielvārdes ielas uz Ziemeļiem no Rīgas 80.vidusskolas). Tādējādi plānotais stāvlaukums aptuveni ar 120 autonovietnēm pie Dzelzavas ielas principiāli neizmaina satiksmes situāciju apkaimē.

Turklāt būvprojekts minimālā sastāvā un būvatļaujas nosacījumi paredz norobežot autostāvvietas no apkārtējās apbūves ar zaļo zonu un apstādījumiem. Tādējādi ir paredzēti pasākumi ietekmes – gaisa piesārņojuma un trokšņa – mazināšanai. Tādējādi tiesa nesaskata, ka autotransporta kustība plānotajā veikala stāvvietā varētu būtiski ietekmēt apkārtējo dzīvojamo un sabiedrisko apbūvi.

Tiesa nesaskata arī nekādu pamatu bažām par cita veida būtisku ietekmi, piemēram, smakām no ēdiena gatavošanas, uz ko norāda pieteicēji. Departaments un trešā persona pamatoti norāda, ka būvatļaujā ir paredzēti pasākumi šādu ietekmju minimizēšanai. Piemēram, saskaņā ar būvatļauju projektēšanā vērā ņemamajos Veselības inspekcijas izdotajos nosacījumos ir izvirzīta prasība nodrošināt pasākumus vides piesārņojuma novēršanai (*lietas 1.sējuma 50.lapa*). Turklāt veikals pēc savas būtības nav paaugstināta vides piesārņojuma riska objekts, kāds būtu, piemēram, ķīmiskā rūpnīca. Tāpat attiecībā uz objekta radītajiem trokšņiem, par ko arī bažījas pieteicēji, trešā persona lietas izskatīšanas gaitā ir iesniegusi ziņojumu par trokšņiem plānotajai tirdzniecības ēkas jaunbūvei, kurā secināts, ka trokšņu līmenis plānotajām aktivitātēm ir zemāks nekā fona trokšņa līmenis, kombinētais trokšņa līmenis nepaaugstināsies plānoto jauno aktivitāšu dēļ, turklāt plānotā jaunceļamā veikala ēka kalpos kā trokšņu barjera no ceļa transporta radītā trokšņa attiecībā uz tuvumā esošajām dzīvojamajām mājām (*lietas 1.sējuma 158.–166.lapa*).

[19] Pieteicēji iebilst, ka tiks samazināta zaļā zona. Taču tiesa ņem vērā, ka zemesgabals atrodas dzīvojamās apbūves teritorijā (Dz), kurā ir atļauta

apbūve, tostarp tirdzniecības objektu apbūve (*Rīgas teritorijas plānojuma 443.10.1.apapkšpunkts*). Departaments pamatoti norāda, ka iedzīvotāji var paļauties, ka kādā teritorijā tiks saglabāta zaļā zona, vienīgi tad, ja šī teritorija teritorijas plānojumā ir iezīmēta kā apstādījumu un dabas teritorija. Citos gadījumos īpašnieks ir tiesīgs veikt apbūvi, ievērojot teritorijas plānojuma nosacījumus par apbūves intensitāti un atstājamo brīvo teritoriju. Konkrētajā gadījumā tas tiek darīts, tostarp daļēji saglabājot teritorijā esošo zaļo teritoriju un kokus, kā arī būvatļaujā ietvertajos projektēšanas nosacījumos paredzot jaunu stādījumu veidošanu. Sabiedrība nav tiesīga principiāli iebilst pret zemesgabala īpašnieka izvēli veikt Rīgas teritorijas plānojumā attiecīgajā teritorijā atļautu apbūvi.

Tādējādi tiesa nekonstatē, ka plānotā apbūve būtiski ietekmēs blakus esošo apbūvi.

[20] Tālāk tiesa izvērtē pieteicēju argumentu, ka pastāv Rīgas teritorijas plānojuma 608.1.apakšpunktā paredzētais papildu gadījums publiskās apspriešanas rīkošanai.

Rīgas teritorijas plānojuma 608.1.apakšpunkts noteic, ka būvvalde, pirms tā pieņem lēmumu par būvniecību, nodrošina paredzētās būves publisku apspriešanu, ja būve būtiski: pasliktinās iedzīvotāju sadzīves apstākļus (*608.1.1.apapakšpunkts*); samazinās nekustamā īpašuma vērtību (*608.1.2.apapakšpunkts*); ietekmēs vidi, bet tai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (*608.1.3.apapakšpunkts*).

Pamatojoties uz spriedumā jau izvērtētajiem apstākļiem, nav pamata secinājumam, ka konkrētais būvobjekts būtiski pasliktinās iedzīvotāju sadzīves apstākļus vai būtiski ietekmēs vidi (sprieduma 18. un 19.punkts). Tas ir, tiesa nesaskata, ka būvobjekts varētu radīt jebkādu negatīvu *būtisku* ietekmi.

Savukārt attiecībā uz Rīgas teritorijas plānojuma 608.1.2.apakšpunktu norādāms, ka pienākums pierādīt kāda objekta ietekmi uz nekustamā īpašuma vērtību vai tā pārdošanas iespējamību ir tieši tai personai, kura izvirza šādu apgalvojumu (sk., piemēram, *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2010.gada 2.decembra sprieduma lietā „Atanasov v. Bulgaria", pieteikums Nr.12853/03, 83.punkts*). Pieteicēji pat nav norādījuši uz to, ka būvniecība varētu samazināt kāda nekustamā īpašuma vērtību. Attiecīgi arī tiesa to nevērtē.

Līdz ar to izskatāmajā gadījumā nepastāv arī Rīgas teritorijas plānojuma 608.1.apakšpunktā minētie priekšnoteikumi publiskās apspriešanas nepieciešamībai pirms būvatļaujas izdošanas.

[21] Apkopojot minēto, tiesa secina, ka pirms būvatļaujas izdošanas nebija jārīko sabiedriskā apspriešana, jo plānotā būvniecība neradīs būtisku ietekmi un nemazinās kāda nekustamā īpašuma vērtību.

IV

[22] Turpmāk tiesa izvērtē citas pieteicēju norādes uz būvatļaujas neatbilstību konkrētām tiesību normu prasībām.

[23] Pieteicēji norāda, ka tiek pārsniegta Rīgas teritorijas plānojuma 443.10.1.apapkšpunktā noteiktā maksimāli pieļaujamā objekta platība – objekta kopējā platība esot 2240,3 m^2, lai gan maksimāli pieļaujami 2000 m^2.

Rīgas teritorijas plānojuma 443.10.1.apapkšpunkts noteic, ka dzīvojamās apbūves teritorijā (Dz) pie D kategorijas ielas ir atļauts tirdzniecības un pakalpojumu objekts, kura kopējā platība nepārsniedz 2000 m^2.

Būvprojekta minimālā sastāvā skaidrojošajā aprakstā norādīts ēkas apbūves laukums 2240,3 m^2 un kopējā telpu platība – 2000 m^2 (*lietas 1.sējuma 74.lapa*).

Latvijas būvnormatīvs LBN 208-15 „Publiskas būves" (apstiprināts ar Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumiem Nr.331 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-15 „Publiskas būves") kā atsevišķus publisko būvju raksturlielumus nodala apbūves laukumu (*minētā būvnormatīva 14.punkts*) un būves kopējo platību (*16.punkts*).

Arī Rīgas teritorijas plānojums nodala šos divus jēdzienus ar dažādu saturu (*piemēram, Rīgas teritorijas plānojuma 2.98.apakšpunkts, 258.punkts*).

Būtiskākās atšķirības ir tādas, ka apbūves laukuma noteikšanā ņem vērā ēkas ārējo perimetru, savukārt kopējo platību aprēķina kā telpu grīdas platību ēkas stāvos starp sienu iekšējām virsmām. Tādējādi ēkas kopējā platība var būt gan lielāka, gan mazāka par apbūves laukumu. Tas atkarīgs pamatā no stāvu skaita un sienu biezuma. Konkrētajā gadījumā plānota vienstāva ēka, kurai kopējā platība loģiski ir mazāka par apbūves laukumu, jo apbūves laukumu mēra pa ēkas ārpusi, bet kopējo platību – pa ēkas vienīgā stāva iekšpusi, neņemot vērā sienu biezumu.

Pieteicēji nepamatoti citu rādītāju – apbūves laukumu – vienādo ar (uztver kā) ēkas kopējo platību, tādējādi nonākot pie kļūdaina slēdziena, ka ēkas kopējā platība ir 2240,3 m^2. Patiesībā tas ir apbūves laukums.

Pieteicēji principā pamatoti norāda, ka vienā no lietā esošajiem būvprojekta minimālā sastāvā materiāliem kā ēkas kopējā platība norādīti 2000,5 m^2 (*lietas 1.sējuma 78.lapa*), kas ir vairāk par atļauto. Tomēr lietā ir iesniegts precizēts plāns, kurā ēkas kopējā platība norādīta 1999,9 m^2 (*lietas 1.sējuma 156.lapa*). Tiesa no būvprojekta minimālā sastāvā skaidrojošā raksta (norādīts, ka ēkas kopējā platība ir 2000 m^2) un precizētā būvprojekta minimālā sastāvā grafiskā materiāla (norādīts, ka ēkas kopējā platība ir 1999,9 m^2) konstatē, ka ēkas kopējā platība nepārsniedz atļautos 2000 m^2.

[24] Pieteicēji norāda, ka būvatļauja atceļama, jo pirms būvatļaujas izdošanas nav izstrādāts saskaņā ar Rīgas teritorijas plānojuma 130.[2] un 140.punktu nepieciešamais piesārņojošās vielas slāpekļa dioksīda (NO_2) gada vidējās koncentrācijas aprēķins.

Rīgas teritorijas plānojuma 130.[2] un 140.punkts paredz, ka gadījumā, ja teritorijā, kas saskaņā ar Rīgas domes 2006.gada 14.novembra saistošajiem noteikumiem Nr.60 „Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu" (turpmāk – Gaisa piesārņojuma zonējums) atrodas II gaisa piesārņojuma teritoriālajā zonā (zemesgabals atrodas šajā zonā), tiek plānota transportlīdzekļu novietne ar vairāk nekā 50 transportlīdzekļu ietilpību vai ar transportlīdzekļu mainību uz vienu transportlīdzekļu novietni, lielāku par diviem transportlīdzekļiem jebkurā diennakts stundā, būvniecības ierosinātājs iesniedz būvvaldē iecerētās darbības rezultātā plānoto piesārņojošās vielas NO_2 summāro gada vidējo koncentrāciju (kopā ar fonu). Būvvalde to izvērtē un nosaka pasākumus piesārņojošās vielas NO_2 koncentrācijas mazināšanai, t.sk. var aizliegt transportlīdzekļu novietnes būvniecību vai arī var atļaut samazināt autonovietņu skaitu kopumā ne vairāk par 30% no noteiktā minimālā autonovietņu skaita.

Šādas piesārņojošo darbību ierobežojošas prasības būvvalde izvirza gadījumā, ja citādi tiktu palielināts kopējais attiecīgā piesārņojuma daudzums

un tiktu pārsniegti vai varētu tikt pārsniegti vides kvalitātes normatīvu robežlielumi attiecīgajam piesārņojuma veidam (*likuma „Par piesārņojumu" 14.panta otrā daļa, Gaisa piesārņojuma zonējuma 1.punkts*).

Pirms būvatļaujas izdošanas slāpekļa dioksīda koncentrācijas aprēķins būvvaldē netika iesniegts; tā iesniegšana izvirzīta kā būvatļaujas nosacījums.

Departamenta lēmuma ir atzīts, ka attiecīgajam aprēķinam bija jābūt iesniegtam jau līdz būvatļaujas izdošanai. Tomēr tā iesniegšanas atlikšanu uz vēlāku stadiju departaments nav atzinis par būtisku pārkāpumu.

Lietā ir iesniegta VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" 2018.gada 10.janvāra vēstule Nr.4-6/55 „Par slāpekļa dioksīda (NO_2) emisiju aprēķiniem" (*vēstule ar pielikumiem lietas 1.sējuma 144.–151.lapā*).

Tajā, balstoties uz vēstulei pielikumā esošajiem NO_2 emisiju aprēķiniem un piesārņojošās vielas modelēšanas rezultātiem, secināts, ka auto transportlīdzekļu novietne slāpekļa dioksīda (NO_2) gada vidējo piesārņojuma līmeni ietekmes zonā nepasliktinās, jo autostāvvietas teritorijā maksimālā summārā koncentrācija sasniedz 28,05 $\mu g/m^3$, robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (40 $\mu g/m^3$) netiek pārsniegts. Vēstules pielikumā esošajos piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanas rezultātos secināts, ka veiktie aprēķini rāda, ka plānotās teritorijas autostāvvietas ekspluatācijā radītās emisijas gada apjomi ir nelieli un nerada būtisku ietekmi uz gaisa kvalitāti tuvākās apkārtnes teritorijās un dzīvojamos rajonos.

Tādējādi no tiesas rīcībā esošajiem materiāliem secināms, ka saturiski neizpildās nosacījumi (autostāvvietas izraisīts vidējā piesārņojuma daudzuma palielinājums, vides robežlielumu pārsnieguma risks), pie kuriem būvvaldei būtu pamats izvirzīt papildu prasības piesārņojuma samazināšanai (piemēram, izvirzīt prasību samazināt plānoto autonovietņu skaitu).

Līdz ar to secināms, ka piesārņojošās vielas koncentrācijas aprēķina iesniegšanas nepieprasīšana pirms būvatļaujas izdošanas konkrētajā gadījumā nav saturiski ietekmējusi būvatļauju, tāpēc nav pamats tās atcelšanai.

[25] Pieteicēji norāda, ka ir pārkāptas Rīgas teritorijas plānojuma 138., 163. un 333.punkta prasības, jo būvprojekts minimālā sastāvā un būvatļauja neparedz velonovietnes un atkritumu konteineru novietni.

Rīgas teritorijas plānojuma 138.punkts noteic, kā aprēķina minimālo velonovietņu skaitu pie tirdzniecības un pakalpojumu objektiem. 163.punkts noteic, ka transportlīdzekļu novietni ar 50 un vairāk transportlīdzekļu ietilpību nodrošina ar atkritumu konteineru (tvertņu) novietni tādā platībā, lai tajā būtu iespējams novietot vienu atkritumu tvertni uz katrām 50 automašīnām. 333.punkts noteic, ka, projektējot būvi, zemesgabalā vienlaicīgi plāno sadzīves atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanas noteikumiem un šo saistošo noteikumu prasībām, un veido atkritumu konteineru (tvertņu) novietnes vai sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu atbilstoši prognozētajam atkritumu apjomam.

Būvatļaujā projektēšanas nosacījumos starp papildu prasībām būvprojekta detalizācijai ir: projektēšanas laikā ievērot Rīgas teritorijas plānojumu; paredzēt risinājumu dalīto sadzīves atkritumu konteineru novietošanai būvapjomā vai segtā un slēgtā nojumē atbilstoši prognozētajam atkritumu apjomam, projektā atspoguļot sadzīves atkritumu konteineru novietnes vietu, ievērojot, ka šādu novietni atbilstoši Rīgas teritorijas plānojuma 341.punktam izvieto ne tuvāk par 1,5 metriem no zemesgabala robežas, izņemot, ja saņemta blakus esošā nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišana.

Tādējādi būvatļauja kā projektēšanas nosacījumus izvirza Rīgas teritorijas plānojuma noteikumu ievērošanu (kas saturiski ietver arī prasību ievērot šo noteikumu 138.punkta prasības par velonovietnēm un atkritumu konteineru novietnēm), turklāt konkrēti prasa būvprojektā atspoguļot sadzīves atkritumu konteineru novietnes atrašanās vietu atbilstoši šo noteikumu prasībām, tostarp 341.punkta prasībai par minimālo pieļaujamo attālumu no blakus esošo zemesgabalu robežas.

Tiesa (līdzīgi kā departaments) saskata, ka pamats būvatļaujas izdošanai ir būvprojekts minimālā sastāvā, kurā ataino būves pamatideju (būves apjomu, novietojumu, būves lietošanas veidu) (*Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi" 2.12.apakšpunkts*). Savukārt pēc būvatļaujas izdošanas, balstoties uz tajā ietvertajiem projektēšanas nosacījumiem, tiek izstrādāts būvprojekts, kurā būvniecības ieceri pilnīgi detalizē atbilstoši vietējās pašvaldības apbūves noteikumiem (*Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi" 54.1.7.apakšpunkts*).

Tas nozīmē, ka būvprojektā minimālā sastāvā ir jābūt atspoguļotam ēkas apjomam, novietojumam un lietošanas veidam, taču vēl var nebūt ietverta būvniecības ieceres pilnīga detalizācija. Tostarp var vēl nebūt precizēti tādi elementi kā velonovietnes un atkritumu konteineru novietnes. Šādu objektu detalizācija iespējama būvprojektā pilnā sastāvā atbilstoši būvatļaujā ietvertajiem projektēšanas nosacījumiem.

Tā kā būvatļaujā ir ietverti nosacījumi projektēšanā ievērot Rīgas teritorijas plānojuma prasības, kas ietver arī prasības velonovietnēm un atkritumu konteineru novietnēm, atzīstams, būvatļauja šajā aspektā ir tiesiska.

[26] Līdzīgi apsvērumi attiecināmi uz pieteikumā norādīto, ka būvniecības iecerē paredzētā izbrauktuve no autostāvvietas ir tuvāk Dzelzavas ielas krustojumam ar Ilūkstes ielu un tuvāk sabiedriskā transporta pieturai, nekā to pieļauj Rīgas teritorijas plānojuma 177.punkts (noteic, ka attālums no iebrauktuves transportlīdzekļu novietnē vai izbrauktuves no tās ir ne mazāks par 20 metriem no krustojuma ar D kategorijas ielu un ne mazāks par 30 metriem no sabiedriskā pasažieru transporta pieturvietas).

Būvatļaujā pie projektēšanas nosacījumiem ir ietverta prasība ievērot Rīgas teritorijas plānojuma noteikumus. Turklāt būvatļaujā ir arī prasība saņemt tehniskos vai īpašos noteikumus un saskaņojumu no VAS „Latvijas Valsts ceļi", Rīgas domes Satiksmes departamenta, veikt ceļu drošības auditu, autostāvvietas un ceļu daļas tehnisko risinājumu izstrādāt sertificētam ceļu projektētājam, projektēt iebrauktuves un ieejas saskaņā ar Rīgas domes Satiksmes departamenta tehnisko noteikumu prasībām.

Tādējādi arī uz iebrauktuvi būvatļauja izvirza nosacījumus projektēt to atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un iebrauktuves risinājums attiecīgi nepieciešamības gadījumā ir precizējams un detalizējams būvprojektā pilnā sastāvā, kas būvvaldei jāpārbauda, lemjot par atzīmes izdarīšanu par projektēšanas nosacījumu izpildi.

Tiesas sēdē noskaidrots un starp procesa dalībniekiem nav strīda, ka būvprojektā, kurš izstrādāts, pamatojoties uz būvatļauju, paredzētie piebraukšanas risinājumi ir identiski tiem, kādi bija paredzēti būvprojektā minimālā sastāvā. Pieteicēji uzskata, ka norādītais apstāklis ir pamats tiesai jau šobrīd vērtēt izstrādātos piekļūšanas risinājumus (to atbilstību būvatļaujā izvirzītajiem projektēšanas nosacījumiem, tehniskajiem noteikumiem un normatīvo aktu prasībām). Šādam pieteicēju viedoklim tiesa nevar piekrist tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

Būvatļauja atbilstoši Būvniecības likuma 1.panta 1.punktam ir administratīvais akts ar nosacījumiem būvniecības ieceres īstenošanai dabā – projektēšanai un būvdarbiem – līdz būves pieņemšanai ekspluatācijā. Saskaņā ar Būvniecības likuma17.panta pirmo daļu būvdarbus drīkst uzsākt pēc tam, kad būvvalde ir izdarījusi atzīmi būvatļaujā par visu tajā ietverto projektēšanas nosacījumu izpildi un būvatļauja kļuvusi neapstrīdama. Atzīme par nosacījumu izpildi ir viens no priekšnosacījumiem, lai būvatļauja stātos spēkā materiāltiesiskā nozīmē (sk. *Augstākās tiesas 2017.gada 8.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-958/2017 (670003717) 6.punktu*).

Būvniecības procesā ir nodalītas vairākas stadijas, kuru ietvaros atšķiras iestādē un tiesā pārbaudāmo jautājumu loks, līdz ar to, piemēram, būvatļaujas izdošanas stadijā tiek izvērtēts, vai plānotā būvniecības iecere vispārīgi atbilst teritorijas plānošanas dokumentu prasībām un ir pieļaujama pēc būtības, detalizēti nepievēršoties plānotās apbūves arhitektoniskajiem, konstruktīvajiem, inženiertīklu un piebraukšanas risinājumiem, kuru atbilstība

normatīvo aktu prasībām savukārt tiek pārbaudīta būvprojektēšanas stadijā, izlemjot, vai ir pamats pieņemt lēmumu par atzīmes izdarīšanu par projektēšanas nosacījumu izpildi. Līdzīgi arī projektēšanas stadijā vairs nevar tikt pārvērtēti jautājumi, kuri ir jāizlemj, izsniedzot būvatļauju.

Izvērtējot atzīmes par projektēšanas nosacījumu izpildes tiesiskumu, nevar tikt atkārtoti pārvērtēta būvniecības pieļaujamība. Tāpat nevar tikt lemts par jaunu projektēšanas nosacījumu ietveršanu būvatļaujā, bet ir iespējama tikai jau būvatļaujā ietverto nosacījumu izpildes vērtēšana (sk. *Augstākās tiesas 2018.gada 20.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1398/2018 (680026818) 5.punktu*). Tāpat arī būvatļaujas gadījumā nevar tikt izvērtēti tādi jautājumi, kuru pārbaude ir paredzēta tikai vēlākās būvniecības procesa stadijās. Tādējādi ir būtiski nošķirt, kuri jautājumi attiecas uz būvatļaujas izsniegšanas stadiju un var ietekmēt būvatļaujas tiesiskumu, un kuri attiecas jau uz tālākām būvniecības procesa stadijām un nevar būt par pamatu būvatļaujas apstrīdēšanai un pārsūdzēšanai, bet gan ir pārbaudāmi, apstrīdot un pārsūdzot attiecīgās atzīmes būvatļaujā.

Atzīme par nosacījumu izpildi ir patstāvīgi pārsūdzama, ievērojot Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punktu (sk., piemēram, *Augstākās tiesas 2017.gada 8.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-958/2017 (670003717) 6.punktu*).

Kā redzams no strīdus būvatļaujas, tās 8.sadaļā „Projektēšanas nosacījumi" ir ietverta prasība saņemt tehniskos noteikumus no VAS „Latvijas Valsts ceļi" un no Rīgas domes Satiksmes departamenta, kā arī prasība saskaņot būvprojekta ceļu daļu ar Rīgas domes Satiksmes departamentu. Atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr. 529 „Ēku būvnoteikumi" 72.2.2.5.apakšpunktam trešās grupas ēkas būvprojekta arhitektūras daļā ir iekļaujama transporta un gājēju kustības organizācijas shēma. Šo Ministru kabineta noteikumu 88.punkts nosaka, ka institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, izvērtē izstrādāto būvprojektu atbilstoši būvatļaujā ietvertajiem projektēšanas nosacījumiem un nepieciešamo tehnisko risinājumu esību, kā arī pārliecinās par normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu.

No iepriekš minētā izriet, ka piekļūšanas un transporta kustības organizācijas risinājumi ir izstrādājami, pamatojoties uz kompetento institūciju izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem (kurus būvniecības ierosinātājam nav pienākums pieprasīt pirms būvniecības ieceres iesniegšanas būvvaldē), un iekļaujami būvprojekta sastāvā, nevis minimālā būvprojekta sastāvā pirms būvatļaujas izsniegšanas. Tas nozīmē, ka projektētās piekļūšanas atbilstība būvatļaujā un tehniskajos noteikumos izvirzītajām prasībām un normatīvajiem aktiem būvniecības ierosinātājam ir jānodrošina un no tā izrietoši – būvvaldei jāpārbauda, būvprojektēšanas stadijā, nevis jau būvatļaujas izdošanas stadijā. Šie risinājumi neattiecas uz būvniecības ieceres pieļaujamību konkrētajā teritorijā pēc būtības. Līdz ar to arī tiesai attiecīgā risinājuma tiesiskums nav jāpārbauda šajā stadijā, kad tiesā ir pārsūdzēta būvatļauja tiktāl, ciktāl tā pieļauj ieceri pēc būtības un izvirza nosacījumus attiecībā uz ēkas projektēšanu.

Ņemot vērā norādīto, pieteicēju iebildums faktiski attiecas uz projektēšanas stadijā pārbaudāmiem apstākļiem un būvatļaujā paredzēto projektēšanas nosacījumu un tehnisko noteikumu izpildi. Tādēļ pieteicēju argumenti nevar ietekmēt būvatļaujas tiesiskumu, bet eventuāli varētu būt pamats iebildumu izteikšanai pret būvatļaujā izdarīto atzīmi par projektēšanas nosacījumu izpildi.

[27] Pieteicēji norāda, ka būvatļauja izdota, neietverot prasību izstrādāt transporta plūsmas shēmu atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.40 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" 79.punktam.

Minētā norma noteic: ja tiek plānoti objekti, kuru darbības dēļ var pieaugt satiksmes intensitāte un traucējumi citiem satiksmes dalībniekiem, kā arī rasties papildu noslodze un cita negatīva ietekme transporta infrastruktūrai, izstrādā transporta plūsmas shēmu, ko iekļauj lokālplānojuma, detālplānojuma vai būvprojekta sastāvā.

Jau minēts, ka būvatļaujā ir izvirzīts projektēšanas nosacījums saņemt tehniskos nosacījumus un saskaņojumu no Rīgas domes Satiksmes departamenta. Rīgas domes Satiksmes departamenta izdotajos tehniskajos noteikumos projektēšanai ir ietverta prasība būvprojektā izstrādāt satiksmes organizācijas sadaļu (*lietas 1.sējuma 68.–69.lapa*). Savukārt būvprojekta minimālā sastāvā skaidrojošajā aprakstā ir norādīts, ka saistībā ar šo būvprojektu tiek izstrādāts atsevišķs būvprojekts satiksmes organizācijas izmaiņām (*lietas 1.sējuma 73.lapa*).

Tādējādi Minētā Ministru kabineta noteikumu punkta prasība būvprojekta sastāvā izstrādāt transporta plūsmas shēmu pēc būtības faktiski tiek ievērota.

[28] Pieteicējs /pers. F/ paskaidrojumā par trešās personas izteikto pagaidu aizsardzības lūgumu (būvatļaujas darbības atjaunošanu) iebilst, ka šķērslis būvniecības ieceres īstenošanai ir dižkoka ciršanas atteikums.

Dižkoks atrodas uz rietumiem no plānotās veikala ēkas, ārpus dižkoka aizsardzības 10 metru zonas (*lietas 1.sējuma 212.lapa*). Tādējādi atteikums nocirst dižkoku neietekmē ar būvatļauju akceptēto ēkas novietojumu. Atbilstoši trešās personas iesniegtajam labiekārtojuma un apstādījuma plānam (*lietas 1.sējuma 191.lapa*) ir paredzēts dižkoku saglabāt un izvietot tam apkārt zaļo zonu uz sākotnēji plānotās autostāvvietas teritorijas samazināšanas rēķina. Tā kā trešās personas sākotnēji plānotais autonovietņu skaits ir lielāks par Rīgas teritorijas plānojumā prasīto minimumu, šādas izmaiņas (sākotnēji plānotās stāvlaukuma platības samazināšana) nenoved pie būvniecības ieceres neatbilstības tiesību normu prasībām.

[29] Apkopojot visu minēto, tiesa secina, ka departamenta lēmums ir tiesisks un pamatots. Līdz ar to pieteicēju /pers. F/, /pers. L/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. C/ pieteikums par tā atcelšanu ir noraidāms.

V

[30] Ar domes lēmumu trešajai personai ir atļauts cirst zemesgabalā 24 kokus, lai īstenotu jau šajā spriedumā par tiesisku atzīto būvniecības ieceri par lielveikala ar autostāvvietām izbūvi.

No pieteikuma izriet, ka pieteicēji vides aizsardzības interesēs iebilst pret koku ciršanas atļauju, jo tādējādi tikšot samazināta attiecīgās teritorijas zaļā zona. Vienlaikus konstatējams, ka arī šajā pieteikumā vairāki pieteicēju argumenti ir vērsti pret trešās personas būvniecības ieceri kā tādu.

[31] Nav strīda, ka pašvaldība ir ievērojusi Ministru kabineta 2012.gada 2.maija noteikumu Nr.309 „Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža" (turpmāk – Koku ciršanas noteikumi) ietverto procedūru jautājuma izlemšanai par koka ciršanu. Proti, atbilstoši Koku ciršanas noteikumu 17.punktam jautājuma par koka ciršanu pilsētas teritorijā izlemšanai pašvaldība ir rīkojusi publisko apspriešanu. Šajā sakarā strīds ir par to, vai pašvaldība ir pienācīgi izvērtējusi un ņēmusi vērā publiskās apspriešanas rezultātā iegūtos viedokļus par būvniecības ieceri un zaļās zonas saglabāšanas nepieciešamību.

[32] Saskaņā ar Koku ciršanas noteikumu 13.punktu pašvaldība izvērtē koku ciršanas atbilstību normatīvajiem aktiem par sugu un biotopu aizsardzību un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī koku ainavisko, dendroloģisko un ekoloģisko nozīmīgumu, koku nozīmi dabas daudzveidības saglabāšanā un antropogēnās negatīvās ietekmes samazināšanā uz virszemes ūdensobjektiem un koku atbilstību ēku ekspluatācijas un cilvēku dzīves vietas un drošības apstākļiem un pieņem lēmumu par atļaujas izsniegšanu koku ciršanai ārpus meža vai par atteikumu izsniegt atļauju.

No minētās tiesību normas izriet, ka pašvaldībai, pieņemot lēmumu par atļaujas izsniegšanu koka ciršanai, ir jānovērtē un jāņem vērā komplekss

apstākļu kopums, tādējādi rodot saprātīgu līdzsvaru starp Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105.pantā garantētajām nekustamā īpašuma īpašnieka tiesībām uz īpašuma netraucētu izmantošanu un Satversmes 115.pantā garantētajām sabiedrības tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē. Pašvaldības lēmums ir izdošanas izvēles administratīvais akts, tādējādi pašvaldībai saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 65.panta otro daļu kopsakarā ar 66.pantu ir pienākums izdarīt lietderības apsvērumus.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai tiesa administratīvajā procesā veic kontroli pār iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros. Tiesas veiktās kontroles apjoms attiecībā uz rīcības brīvības izmantošanu (lietderības apsvērumiem) ir ierobežots: tiesas funkcija ir kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu, nevis valsts pārvaldes vietā pieņemt lēmumu par lietderību. Citādi tiesa faktiski funkcionāli iekļautos valsts pārvaldē, kļūtu par augstāku valsts pārvaldes iestādi. Tādēļ tiesa var pārbaudīt tikai to, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, ir rīkojusies tiesiski. (*Levits E. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 2003, 5.sēj., Nr.7, 194.–205.lpp., 14.iedaļa*). Rīcības brīvības kontrolē tiesa pārbauda, vai iestāde nav pieļāvusi kļūdas rīcības brīvības izmantošanā – rīcības brīvības pārsniegšanu, rīcības brīvības neizmantošanu vai rīcības brīvības nepareizu jeb nepamatotu izmantošanu (neņemot vērā visus būtiskos apstākļus vai ņemot vērā neatbilstošus apstākļus) (sk. *Paine F.J. Vācijas vispārīgās administratīvās tiesības. Vācijas Administratīvā procesa likums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 62.–63.lpp., 70.iedaļa; Levits E. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 2003, 5.sēj., Nr.7, 194.–205.lpp., 115.–118.iedaļa*).

Pieteicēji uzskata, ka pašvaldība, pieņemot domes lēmumu, nav ņēmusi vērā visus būtiskos apstākļus. Tādējādi turpmāk izvērtējams, vai pašvaldība ir pareizi izmantojusi savu rīcības brīvību.

[33] Satversmes 105.panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz īpašumu ietver īpašnieka tiesības izmantot viņam piederošo īpašumu tā, lai gūtu pēc iespējas lielāku ekonomisko labumu (sk. *Satversmes tiesas 2009.gada 19.novembra sprieduma lietā Nr.2009-09-03 11.2.punktu*). Vienlaikus tiesības uz īpašumu demokrātiskā tiesiskā valstī nav absolūtas, tās var ierobežot, ja vien ierobežojumi ir noteikti ar likumu leģitīma mērķa labad un ir samērīgi ar šo mērķi (sk. *Satversmes tiesas 2007.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.2006-38-03 12.punktu*). Viens no veidiem, kā īpašuma tiesības var ierobežot sabiedrības interesēs, ir teritorijas plānošana, ar kuru tiek ierobežota nekustamā īpašuma brīva un netraucēta izmantošana (sk. *Satversmes tiesas 2005.gada 14.decembra sprieduma lietā Nr.2005-10-03 8.punktu un 2007.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.2006-38-03 10.punktu*). Tajā būtu jābūt atspoguļotiem visiem galvenajiem ierobežojumiem, kas skar nekustamo īpašumu un tā izmantošanu.

Kā jau šajā spriedumā iepriekš norādīts, zemesgabals (12 139 m^2 platībā), atrodas dzīvojamās apbūves teritorijā (Dz) un atbilstoši Rīgas teritorijas plānojuma 6.2.apakšnodaļas prasībām šajā teritorijā ir atļauta plaša un intensīva izmantošana, tostarp tirdzniecības un pakalpojuma objektu būvniecība, kuru kopējā platība nepārsniedz 2000 m^2 (443.10.1.apapakšpunkts).

Zemesgabala īpašniekam ir ne tikai pienākums ievērot vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā noteikto teritorijas atļauto izmantošanu un tās apbūves rādītājus, bet arī tiesības paļauties, ka attiecīgo teritoriju viņš varēs izmantot tajā paredzētajā veidā. Savukārt apkārtējo teritoriju iedzīvotāji varētu iebilst vien gadījumā, ja nekustamā īpašuma īpašnieks plānotu apbūvi, kas ir pretēja teritorijas plānojumā atļautajai teritorijas izmantošanai un apbūves rādītājiem. Sabiedrības paļāvība uz esošas vides nemainīgumu šādos apstākļos nav aizsargājama.

No lietas materiāliem, kā arī dabā novērotā izriet, ka koki zemesgabalā aug pa visu teritoriju, tādējādi traucējot realizēt jebkādu teritorijas plānojumā atļauto būvniecības ieceri. Absolūts aizliegums cirst kokus, kādu šajā lietā vēlas panākt pieteicēji, teritorijas plānojumā atļautas būvniecības ieceres realizācijai būtiski ierobežotu trešās personas Satversmes 105.panta pirmajā teikumā garantētās tiesības uz īpašuma netraucētu izmantošanu tam paredzētajā veidā, iegūstot no tā pēc iespējas lielāku ekonomisko labumu. Tādējādi ir izvērtējams šāda ierobežojuma samērīgums.

[34] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 13.pantā atspoguļoto samērīguma principu labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu.

Šo interešu līdzsvarošanas viens no instrumentiem vides jomā ir sabiedriskā apspriešana. Normatīvajos aktos noteiktās sabiedriskās apspriešanas galvenais mērķis ir, ka tiek pieņemts vislabākais iespējamais lēmums sabiedrības interesēs un katra cilvēka iebildumi tiek vērtēti un iespēju robežās taisnīgi ņemti vērā. Sabiedriskajai apspriešanai jākalpo diviem galvenajiem mērķiem: pirmkārt, iegūt informāciju, kas sekmētu pamatota un taisnīga lēmuma pieņemšanu, otrkārt, pārliecināt sabiedrību par to, ka tās izteiktie viedokļi tiek apspriesti (sk. *Satversmes tiesas 2003.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.2002-14-04 secinājumu daļas 2.punktu ar atsauci uz Basse E.M. Introduction to DanishEnvironmentalLaw. NorthEuropeanLaw, ed. E.J.Hollo – K.Marttinen. Helsinki, 1995, p. 93*). Tajā pašā laikā Satversmes tiesa uzsvērusi, ka lēmuma pieņēmējam ne vienmēr ir jāvadās no personu izteiktajiem priekšlikumiem vai iesniegtajiem iebildumiem. Saņemtie priekšlikumi ir rūpīgi jāizvērtē, izdarot lietderības apsvērumus, un to noraidīšanas gadījumā jāsniedz pietiekama argumentācija (sk. *Satversmes tiesas 2008.gada 17.janvāra sprieduma lietā Nr.2007-11-03 26.1.punktu un 2004.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.2003-16-05 secinājumu daļas 5.punktu*).

No lietā esošā ziņojuma par publiskās apspriešanas procedūru koku ciršanai (*lietas 3.sējuma 204.–216.lapa*) izriet, ka lielākā daļa no tuvējā apkārtnē dzīvojošiem iedzīvotājiem, kuri piedalījās sabiedriskajā apspriešanā, ir pret zaļās zonas samazināšanu un būvniecības ieceri kā tādu, citiem vārdiem sakot, vēlas saglabāt esošo vidi nemainīgu. Satversmes 115.pants principā neparedz pastāvošās vides saglabāšanu nemainīgā veidā un neliedz īstenot ar ekonomiskajām interesēm saistītus projektus (sk. *Satversmes tiesas 2011.gada 12.oktobra sprieduma lietā Nr.2010-74-03 17.3.punktu*). Kā jau norādīts iepriekš, sabiedrība nav tiesīga principiāli iebilst pret nekustamā īpašnieka izvēli veikt teritorijas plānojumā attiecīgajā teritorijā atļautu apbūvi. Tādējādi domes lēmumā pamatoti ņemts vērā, ka koku ciršana ir nepieciešama būvniecības ieceres realizācijai.

[35] No lietas materiāliem izriet, ka sākotnēji trešā persona vēlējās izcirst 43 zemesgabalā augošus kokus (*2017.gada 18.maija iesniegums*), bet pēc tam, kad komisija bija novērtējusi situāciju dabā un aicinājusi saglabāt vairākus ainaviski vērtīgus un ilgtermiņā perspektīvus kokus, koriģēja sākotnējo ieceri, paredzot nocirst 34 kokus (*2017.gada 29.jūnija iesniegums*) (*komisijas 2017.gada 17.oktobra lēmuma Nr.42 1.–4.lapa, lietas 3.sējuma 20.–21.lapa*). Publiskā apspriešana tika rīkota par 30 koku nociršanu.

Līdz ar to sākotnēji plānotais izcērtamo koku skaits tika samazināts, kas ir sabiedrības interesēs.

Turklāt būvatļaujas sadaļas „Papildu prasības būvprojekta detalizācijai atbilstoši vietējās pašvaldības apbūves noteikumiem" 20.punktā ir ietverts nosacījums par 35 koku dižstādu iestādīšanu, nosakot, ka „būvprojektā precīzi jānorāda 35 dižstādu vietas, norādot sugu, skaitu un stādu izmērus" (*lietas 1.sējuma 92.lapa*). Tātad trešajai personai ir noteikts saistošs pienākums būvprojektā paredzēt 35 koku dižstādu iestādīšanu. Tāpat ir paredzēta bērnudārza norobežošana ar dzīvžogu un teritorijas apzaļumošana, kā rezultātā arī tiek uzlabota vides kvalitāte.

[36] Kā redzams, trešā persona ir koriģējusi savu būvniecības ieceri, maksimāli samazinot cērtamo koku skaitu, paredzot 35 jaunu dižkoku stādījumus, paredzot bērnudārza teritorijas norobežošanu ar dzīvžogu un citus teritorijas apzaļumošanas elementus (*sk. projektu lietas 3.sējuma*

190.lapā), tādējādi noteiktā apjomā saglabājot un papildinot zaļo zonu. Attiecīgi nosacījumi par jaunu koku stādījumiem un bērnudārza teritorijas norobežošanu ir ietverti arī būvatļaujā (*sk. būvatļauju lietas 3.sējuma 81.–99.lapā, konkrēti būvprojekta papildu prasību 20. un 25.punktu*). Neatkarīgi no tā, vai cērtamo koku skaita samazinājuma pamatā ir sabiedriskās apspriešanas laikā izteikto viedokļu izvērtējums, vai kādi citi apstākļi, tas, ka sākotnēji plānotais izcērtamo koku skaits tomēr tika samazināts, jebkurā gadījumā ir sabiedrības interesēs.

Tāpat koku ciršanas atļauja satur lietderības apsvērumus. Konkrētajā situācijā šie apsvērumi ir atzīstami par pietiekamiem. Komisija skaidri norāda, kādēļ tā nevar ņemt vērā principiāli noraidošos iedzīvotāju viedokļus, kas neatbalsta būvniecību kopumā. Tāpat komisija norāda uz vairākiem aspektiem (atsevišķu esošo koku saglabāšana, jaunu koku iestādīšana, labiekārtojuma elementu izbūve), kas līdzsvaro apkārtējo iedzīvotāju un būvētāju intereses. Pamatojums, kāpēc sabiedrības viedoklis (pilnā apjomā) nav ņemts vērā ir ietverts arī domes lēmumā, tas ir skaidrs un saprotams.

[37] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa arī domes lēmumu atzīst par tiesisku un pamatotu. Tāpēc /pers. C/ un /pers. F/ pieteikums par tā atcelšanu tiek noraidīts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251.panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. F/, /pers. L/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. C/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2018.gada 6.februāra lēmuma Nr.DA-18-130-ap atcelšanu.

Noraidīt /pers. F/ un /pers. C/ pieteikumu par Rīgas domes 2018.gada 21.februāra lēmuma Nr.RD-18-46-ap atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis A.Dreimanis